VÄYLÄ

24.1.2019 VÄYLÄ/508/00.03.02/2019

Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Asia

Väyläviraston lausunto valiokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa liikennealalla koskevaksi lainsäädännöksi, HE 289/2018

Maakuntauudistuksessa maakuntien tehtäviksi liikennealalla 1.1.2021 lukien tulisivat liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot, alueellinen tienpito, maankäytön yhteistyö ja toimintaympäristöä koskevien tietojen tuottaminen valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun. Näin ollen merkittävä osa nyt elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten hoidettavina olevista liikenne- ja infrastruktuurivastuualueiden tehtävistä siirtyisi maakuntien hoidettaviksi. Hallituksen esitykseen 289/2018 sisältyvillä lakiehdotuksilla on tarkoitus toteuttaa tähän muutokseen liittyvät toimivallan siirrot.

Väyläviraston näkökulmasta toimivallan siirtymisessä maakunnille keskeisiä ovat tienpitoon ja liikennejärjestelmäsuunnitteluun liittyvät ehdotukset. Lisäksi ehdotuksella siirretään joitakin valtakunnallisesti nyt keskitettyjä tehtäviä Väylävirastoon ja täsmennettäisiin muun ohella Väyläviraston ja Liikenne- ja viestintäviraston tehtäviä liikennejärjestelmäsuunnittelussa. Edelleen Ely-keskusten Liikenteen asiakaspalvelukeskuksen sekä tieliikennetelematiikan tehtävät ja niitä hoitava henkilöstö siirtyisi 1.1.2019 toimintansa aloittaneelle liikenteenohjausyhtiölle. Lisäksi esitys pitää sisällään useita teknisluonteisia muutoksia.

Esityksen mukaisesti Väylävirasto toimisi edelleen tienpitäjänä ja vastaisi maantieverkon omistajan tehtävistä ja maakuntien tienpidon rahoitus järjestettäisiin erillisrahoituksena. Väylävirasto vastaisi edelleen merkittävien hankkeiden toteuttamisesta ja voisi ottaa vastattavakseen myös merkittävää hanketta koskevan suunnittelun.

Maakuntien tienpitoa hoidettaisiin enintään yhdeksällä tienpitoalueella. Kukin tienpitoalue huolehtisi tienpitotehtävistään Väyläviraston kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti. Väyläviraston tehtäviin lisättäisiin vastaaminen tienpidon ohjauksesta sekä yhteistyöstä ja sopimusjärjestelyistä maakuntien ja tienpitoalueiden kanssa.

Maakunnat sopisivat tienpitoalueista keskinäisillä toistaiseksi voimassa olevilla yhteistyösopimuksilla, mikä tukisi tienpidon pitkäjänteisyyttä. Kullekin maakunnalle kuuluisi päätösvalta merkittävissä maakunnan toimivallassa

olevissa tienpidon asioissa, tienpitoalueiden yhteistoiminta on ennen kaikkea tehtäviin sisältyvää valmistelua ja toimeenpanoa.

Väylävirasto voisi lisäksi sopia maakunnan kanssa tiettyjen tienpidon lupatehtävien siirtämisestä maakunnalle tai tienpitoalueelle.

Maakuntien liikennejärjestelmäsuunnittelussa huomioitaisiin sekä 12-vuotinen valtakunnallinen suunnitelma että maakunnallisista oloista johtuvat tavoitteet. Väyläviraston osallistuminen niin valtakunnalliseen, maakunnalliseen kuin myös kuntien ja kaupunkiseutujen liikennejärjestelmäsuunnitteluun tulisi lakiin kirjatuksi tehtäväksi.

Väylävirasto on osallistunut esityksen valmisteluun ja kannattaa tehtyä esitystä, jolla sisällöllisesti on pyritty varmistamaan sekä pitkäjänteinen liikennejärjestelmäsuunnittelu että tienpidon valtakunnallisesti yhtenäinen palvelutaso kuitenkin maakunnalliset tavoitteet huomioon ottaen.

Johtaja Laura Kuistio